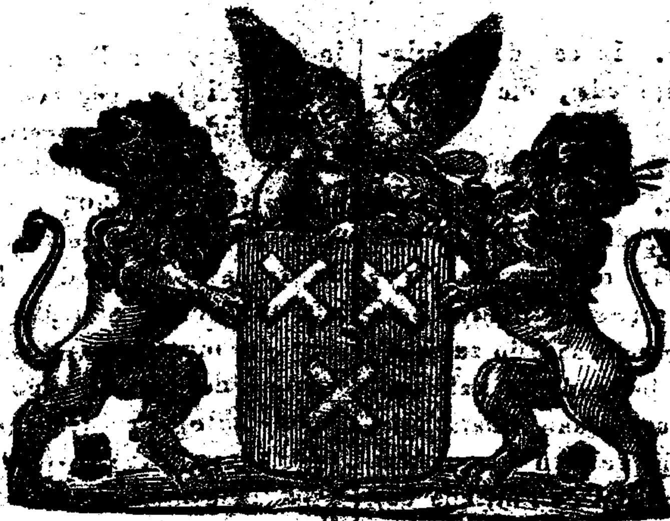
No. 278 — 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 21 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — Het antwoord, door vorst *Leopold* aan de commissie op het adres van de belgische afgevaardigden gegeven, is als volgt geweest:

» Ik zeg u dank voor de gevoelens, die gij mij uit naam van de kamer van afgevaardigden te kennen geeft; zij treffen mij te meer, omdat zij eenparig zijn.

» Het gouvernement gevoelt met u de noodzakelijkheid, mijne heeren, om bij eene wet het onderwijs, dat ten koste van den staat gegeven wordt, te regelen; het heeft slechts op de wederbijeenkomst van de kamers gewacht, om zich bezig te houden met dit belangrijk voorwerp, omtrent welk het de voorlichting eener speciale commissie heeft gemeend te moeten inroepen.

» Ik kan niet dan in uw verlangen deelen, van Belgie ontheven te zien van de achterstallen van het schuldgedeelte, dat te zijnen laste gebragt is. Deze zaak is niet uit het oog verloren bij de onderhandelingen, waaraan mijn gouvernement heeft deel genomen. Onze vordering op die ontlasting zal te gegronder worden, naar mate Holland in eene eindschikking langer vertragingen zal aanbrengen.

» Mijne Heeren, ik zie niet eene levendige voldoening de eendragt die tusschen de groote staatsmagten bestaat. Zij waarborgt voor de krachtdadigheid, waarmede dezelve gemeenschappelijk aan de vermeerdering van het algemeene welzijn zullen arbeiden."

— In de bijeenkomst der belgische afgevaardigden van gisteren heeft de heer *Rodenbach* den minister van finantien, naar de onderhandeling, die volgens de troonrede met de brusselsche bank gesloten was, gevraagd, en heeft gemelde minister beloofd de stukken daartoe betrekkelijk in de volgende zitting te zullen overleggen, waarmede de kamer genoegen nam.

— De fabrikeurs van Lokeren hebben een brief in den *Messager de Gand* doen plaatsen, in den geest van die der fabrikeurs van Gent en Kortrijk.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 96; Metall. 96⅞; Braz. 66¼; Sp. perpet. 56⅝; 3 pCt. 37⅝; Uitgest. 11⅛, ⅝; Sicil. 90¼; Rom. L. 89¼.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den November.

De ministeriele bladen bevatten heden niets belangrijks van het eigenlijk tooneel van den Spaanschen burgeroorlog, maar vergenoegen zich met de dikwerf herhaalde berigten, dat zoowel in Arragon en Katalonien, als in de overige provincien het gezag der koningin zoude erkend zijn; onder anderen was dit het geval langs den geheelen weg van Corunna naar Valadolid, en van daar naar Burgos.

Van Bayonne schrijft men van den 13den dezer dat de stad Irun in den avond van den 11den door de insurgenten was bezet; dat deze kort daarna, gelijk meermalen te voren, getracht hebben de brug over de Bidassoa leidende, in brand te steken, doch daarin, door de Fransche troepen de grenzen bezettende, waren verhinderd. Van daar het gerucht dat zich reeds voor een paar dagen heeft verspreid, dat de fransche voorposten ook het hoofd dier brug aan de Spaansche zijde hadden in bezit genomen, hetgeen echter later is gebleken onwaar te zijn.

Van den generaal *Sarsfield* had men aan de grenzen nog niets vernomen, dan alleen het gerucht dat de kapitein-generaal van Navarre den 11den dezer zoude hebben vernomen, dat genoemde bevelhebber eindelijk den weg naar Vittoria insloeg en op de medewerking van een gedeelte der bezetting van Pampeluna, onder den brigadier *Lorenzo*, rekende. Even echter als de laatste door eene aanzienlijke magt der insurgenten binnen de vesting wordt ingesloten, meent men ook, volgens vrij onpartijdige berigten, dat de generaal *Sarsfield* zich te Burgos door overmagt ziet bedreigd, althans deze plaats niet zal kunnen verlaten, zonder geheel Oud-Kastilien aan de aanhangers van don *Carlos* prijs te geven.

Het provisioneel gouvernement schijnt geheel gevestigd, immers hetzelve houdt zich reeds bezig met verordeningen van openbaar nut, die eenig vertrouwen in de toekomst aan den dag liggen. Zoo heeft hetzelve onder anderen, sedert de bezetting van Irun, verklaard, dat de handel-gemeenschap voortaan niet de minste stoornis zoude te vreezen hebben, en reeds den volgenden dag, werden er te Bayonne goederen naar de kust van Biscaye afgezonden.

Voorts meende men nog immer in de Zuidelijke departementen, dat het observatie-leger eerlang met eene divisie zoude versterkt worden, ofschoon zulks moeijelijk is overeen te brengen, met het aantal verloven, dat nog dagelijks door het ministerie wordt verleend

— Bij den maarschalk *Soult* moest dezer dagen een rapport van den bevelhebber der expeditie naar Bugia, op de Afrikaansche kust, zijn ingekomen, waarbij ... op ... aangebragt, ... der Arabieren ... deze plaats te bestoken, en door de medewerking van den bey van Konstantine, eene geduchte overmagt hebben bijeen gebragt. Men verneemt, dat er reeds bevel is gegeven, om een geheel regiment, zoodra mogelijk van Toulon naar Bugia over te brengen.

— De meest bekende leden der oppositie, met de heeren *Odillon Barrot*, *Salverte*, *Mauguin* en *Voyer d'Argenson* aan het hoofd, hebben, zoo men zegt, het plan gevormd, om dadelijk na de opening der wetgevende kamers, een naauwkeurig onderzoek te provoceeren naar den toestand der arbeidende klassen, en naar de oorzaken, die dezelve zoo zeer in beweging hebben gebragt.

Alle de pogingen om de handwerks-gezellen tot een redelijk vergelijk met hunne vorige meesters te brengen, zijn tot nu toe mislukt. De minister van binnenlandsche zaken, heeft thans uit de verschillende wijken der hoofdstad, eenige personen van invloed, tot commissien bijeen geroepen, om de aanleiding dier wanorde, en de hulpmiddelen daartegen aan te wenden, op te sporen.

— De bekende abt *de la Mennais*, is voor eenige dagen door den bisschop van Rennes, op last van den Paus, in den ban gedaan.

— Het schijnt dat de inschrijving ten behoeve van den heer *Laffitte* voor eenige maanden geopend, niet aan het doel heeft beantwoord, immers men vindt thans, dat deze vroegere staatsman zich genoodzaakt ziet, zijn hotel, dat in de roemrijke julij-dagen, het hoofdkwartier der revolutie was, in de maand Januarij, te verkoopen. Hetgeen nog zonderlinger in 't oog loopt, is de omstandigheid, dat deze verkoop alleen door de weigering van koning *Lodewijk Philips*, om als borg, gelijk hij zich verbonden had, een voorschot door de bank aan den heer *Laffitte* gedaan, te vergoeden, noodzakelijk is geworden.

(Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten November.

Z. K. H. de Prins *van Oranje* wordt in den loop dezer week uit 's Hage in het hoofdkwartier terug verwacht.

— Uit Zeeland schrijft men, dat, volgens de gehouden aanteekeningen, te Vlissingen, sedert de belgische onlusten, bij de 300 belgische deserteurs aldaar zijn aangekomen, welke achtervolgelijk op het korps van den kolonel *Chevremont* te Thiel, zijn gedirigeerd.

— Bij besluit van Z. M. van den 4den, zijn de statuten van de Maatschappij tot het werktuigelijk spinnen van katoenen garens, onder de benaming van *Enschedésche Katoenspinnerij* bekrachtigd.

Het doel dier Maatschappij bestaat uitsluitend in het spinnen van katoenen garens en den verkoop derzelve, zoo binnen als buiten 's lands. De duur der Maatschappij is op twintig achtereenvolgende jaren vastgesteld. Het kapitaal der Maatschappij is bepaald op 150,000 gulden, waarvan vijftig aandeelen, ieder van 3000 gulden, gemaakt zijn. Z. M. de Koning heeft voor zes aandeelen ingeteekend.

— Uit Grave wordt ons het volgende ter plaatsing verzocht:

» De verjaardag van Hare Majesteit, onze Geliefde Koningin, is gisteren alhier met alle plegtigheid, door het uitsteken van de Vlaggen van publieke en particuliere gebouwen, het luiden der klokken, en het houden eener groote parade gevierd geworden. Des avonds was het huis van den Heer Generaal-Majoor ..., Opperbevelhebber der Vesting, fraai verlicht, en was bij Z. H. E. Gestr. een buitengewoon prachtig Collation, waarop de Geestelijkheid der beide gezindheden, Burgerlijke en Militaire Autoriteiten genoodigd waren, en waarbij door genoemden Opperbevelhebber een toepasselijke toast aan de gezondheid van H. Majesteit werd toegebragt, die met geestdrift door al de aanwezenden gedronken werden. De feestviering duurde tot laat in den nacht voort."

— Duitsche berigten geven voor, als of de verwikkelingen der ... sche aangelegenheden, en de toestand, waarin Portugal ... weldra, en waarin Frankrijk reeds, door de wending der zaken in Spanje, gebragt is, eene ... voor de Noordsche staatkunde zou zijn. Men vermeende, dat ... tania misschien in staat zoude wezen, eenen steeds voor de toekomst dreigenden algemeenen oorlog te vermijden, ... de nieuwe orde van zaken in Frankrijk daardoor ... genegen zoude worden, om met gemeen overleg der overige groote

mogendheden, Europa's toekomst te verzekeren. In een dezer brieven vinden wij, daartoe betrekkelijk, eene zinsnede, die wij hier aan het oordeel onzer lezers overlaten:

» Het Fransch gouvernement schijnt in eene meer toenaderende beweging tot de Noordsche staatkunde te zijn. Men wil hier zelfs weten (de brief was uit Frankfort gedateerd), dat de preludiums van den heer *Persil*, over de drukpers-vrijheid en over de jury, daarmede in verband staan, om, vóór dat het tweede Heilige Verbond (op vrijzinnige grondvesten rustende), deszelfs aanzijn zal aankondigen, de Fransche periodieke drukpers in bedwang te hebben."

Hoeverre dit aan wezenlijkheid, of maar slechts aan waarschijnlijkheid grenst, zullen wij niet beslissen; wij kunnen ons echter eene opmerking niet onthouden, die namelijk, dat de Duitsche berigten en brieven, over staatkundige zaken, zich veelal door geene bijzondere waarheidliefde hebben onderscheiden. Nog zijn de Duitschers niet uit hunne *ideale* wereld verhuisd.

— De parijsche *Constitutionnel*, over de geprojecteerde fransche tusschenkomst in de Spaansche aangelegenheden sprekende, geeft eene uitlegging aan het woord gewapende tusschenkomst, die voor de Belgische natie niet zeer vleijende is. Wij hebben deze zinsnede juist daarom opmerkelijk gevonden, omdat het bedoelde blad, altijd zoo hoog met de Belgische omwenteling, met de betoonde standvastigheid, nationaliteit, en het wijze beleid der Belgische gezagvoerders heeft weggeloopen. De zinsnede, welke wij bedoelen, is de volgende:

» Zoo het Fransch kabinet werkelijk voor Spanje een konstitutioneel bestuur verlangde, het zoude dit door geene gewapende » interventie willen opdringen. *Alvorens de nationaliteit eens » volks te schenden, behoort men zich vooraf te overtuigen, dat » dit volk zelf* ongeschikt is, zich wetten te geven » en eene begonnen omwenteling voort te zetten."

Hoewel op eene spaansche interventie doelende, spreekt dit blad hier in het algemeen, en heeft daarbij de waarheid alleen voor oogen gehad, iets dat sedert eenige jaren bij den *Constitutionnel*, met de legitimiteit, gebannen was. Ook de Belgische gezagvoerders waren ongeschikt, om aan het volk, dat zij misleid hadden, wetten te geven, of om de begonnen omwenteling, zonder vreemde hulp, voort te zetten, en deze zelfde mannen vormen nog op dit oogenblik het bestuur van een nieuw onzijdig koningrijk, tot zoo lang wij misschien eens in den *Constitutionnel* zullen lezen: *Een volk, dat zich zelven niet weet te regeren, of zich in den rei der onafhankelijke volken niet kan staande houden, dient voor de rust der overige staten in een groot rijk te worden ingelijfd, of onder meerdere staten te worden verdeeld: de noodzakelijkheid eischte dit gebiedend met . . . .* ?

— Volgens de berigten uit Italie is de landverhuizing in den laatsten tijd in het Lombardisch-Venetiaansch koningrijk bijzonder toegenomen, zoodat de regering zich genoodzaakt gezien heeft, strafregelen te zamen, om haren verderen voortgang tegen te gaan. Zij heeft dienvolgens doen afkondigen, dat wanneer degenen, die zonder vergunning der regering het land verlaten hadden en nog verder verlaten, niet op hunnen geboortegrond wederkeeren, er te hunnen opzigte wettige bepalingen zullen worden vastgesteld.

— Een berigt uit Pultawa, in de Ukraine, hangt een droevig tafereel op van de ellende, waarin dat gedeelte van het anders zoo vruchtbare Rusland, door de geheele mislukking der gewassen, gebragt is, zijnde de bewoners verpligt, zich grootendeels met wortelen en dierlijk voedsel te voeden. Het koorn was er zoo schaars, dat de prijs ruim vijftienmaal hooger dan in gewone tijden stond.

— De Luiksche geweerfabrikanten hebben van wegen den onderkoning van Egypte eene bestelling van 15,000 geweren gekregen.

— Berigten uit New-Orleans melden, dat de waarde der producten, welke gedurende het jaar, eindigende 30 September ll., door genoemde stad is aan- en afgevoerd, berekend wordt 28,617,000 dollars te bedragen, van welke som de katoen, tabak, suiker en meel een bedrag van 24,000,000 dollars uitmaakten.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den November.

Z. K. H. de keurprins van Hessen heeft, ten gevolge der voordragt hem door de standen gedaan, den burgemeester *Schomburg van Kassel* tot voorzitter, en den hoogleeraar *Endemann* tot ondervoorzitter benoemd.

— De bekende *Jordan*, die ditmaal niet door de hooge school van Marburg, maar door de landgemeenten van het Lahn-distrikt tot afgevaardigde werd gekozen, heeft te vergeefs bij het gouvernement op de vergunning aangedrongen, om in den landdag zitting te mogen nemen, en is derhalve genoodzaakt geweest, de keus zijner committenten af te slaan.

— De bezorgdheid, dat men den plegtigen maaltijd, die door eenige ingezetenen van Darmstadt, na de ontbinding der standen, aan de afgevaardigden gegeven werd, als een blijk der openbare gezindheid zoude beschouwen, heeft de overige burgerij van genoemde hoofdstad op het denkbeeld gebragt, om aan den groot-hertog en deszelfs raadsleden, een ontwijfelbaar bewijs van gehechtheid te geven. Men ten gevolge heeft zich nagenoeg de geheele bevolking, in den avond van den 12den, voor 's vorsten paleis vereenigd, en aldaar eene luisterrijke serenade gegeven. Zoodra de vorst zich aan de menigte vertoonde, ging er een levendig gejuich op en werden de volksliederen ter zijner eere met geestdrift gezongen. De groot-hertog gelastte den burgemeester der stad aan hare ingezetenen zijnen dank over te brengen, waarop den volgenden avond eene dergelijke vereering, aan den minister *du Thil*, die het besluit, waarbij de kamers ontbonden werden, gecontrasigneerd heeft, werd toegebragt.

— In berigten uit Dresden, van den 8sten dezer, leest men het navolgende:

» Dat er voor eenige dagen op de Elbe eenige aanzienlijke personen uit Praag en uit Weenen zijn aangekomen, moet men, zoo als men verneemt, aan het navolgende toeschrijven: Niet alleen zal het vroeger ontworpen plan, om den Rijn met den Donau te vereenigen, weder overwogen en de uitvoering daarvan verhaast worden, maar men schijnt ook het plan te vormen, nopens eene verbinding van den Rijn met de Elbe, door den Donau en de Moldau, als ook nopens eene vereeniging met de Zwarte Zee over Weenen, Ofen, Semlin, Nikopol tot Odessa, en door de Zwarte Zee met den Archipel en de Middellandsche Zee van de eene zijde, en van den anderen kant door de Moldau en de Elbe over Praag, Dresden, Maagdenburg en Hamburg, met de Oost- en Noordzee. Daar de vereeniging tusschen den Donau en de Moldau door den ijzeren spoorweg reeds tot Budweis daargesteld is, zoo blijft er nu slechts over, om de moeijelijkheden, welke de stoombootvaart op de Moldau en Elbe ondervindt, uit den weg te ruimen, en daarmede zouden van den kant van Oostenrijk bovengemelde personen belast zijn. Het plan tot verbinding van den Rijn met den Donau zou door de belanghebbende regeringen reeds aangenomen en goedgekeurd zijn."

— De berigten van den 10den dezer uit Bazel ontvangen, brengen de bedroevende tijding mede, dat volgens de uitspraak van den scheidsregter, aan wien de beslissing over de verdeeling van het staatsvermogen, tusschen de beide onlangs opgerigtte kantons, werd opgedragen, de hooge school te Bazel als een gemeen eigendom moet worden beschouwd, en des hare fondsen en bezittingen even als andere aan de verdeeling onderworpen zijn. Het valt in 't oog hoezeer de partijgeest zich in deze heeft doen gelden, daar het van openbare bekendheid is, dat genoemde fondsen niet alleen door Bazeler stads-burgers werden bijeengebragt, maar dat ook de hooge school een afzonderlijk en onafhankelijk ligchaam vormde, waar aan zelfs geene noembare ondersteuning van staatswege werd gegeven. Indien deze verdeeling zich ook tot de boek- en verdere verzamelingen moet uitstrekken, zal dezelve nagenoeg met de vernietiging der inrigting gelijk staan.

— Men leest in het dagblad van Napels, van den 21 der vorige maand, dat de fregatskapitein *Raphael Gosa* van zijnen kruistogt naar het zuiden teruggekeerd is, en dat hij aan het ministerie van marine heeft berigt, dat er zich nergens meer zeeroovers ophouden, en dat ook de Archipel, sedert de oprigting der Koninklijke regering in Griekenland, volkomen veilig is, zoodat men de anders luidende berigten als een verzinsel van moedwillige handelaars kan beschouwen.

DE TEGENWOORDIGE EUROPESCHE STAATKUNDE.

In de troonrede, bij gelegenheid van de tegenwoordige zitting onzer wetgevende kamers, wordt, met een enkel woord, gewag gemaakt van de Europesche staatkunde en derzelver invloed op de aangelegenheden van Noord-Nederland. De bedoelde zinspeling noopt ons eenige oogenblikken te verwijlen, bij hetgeen door die staatkunde sedert ruim drie jaren is voortgebragt.

Het eerste gewrocht van de nieuwere begrippen over het staten- en volken-regt, dat wij op de factuur der nieuwe fabriek moeten aanteekenen, is de erkenning van het regt van insurrectie en het zoogenaamde burger-koningschap in Frankrijk. Beschouwen wij deze eerste daadzaak, in betrekking tot het Fransche volk, dan rijst de vraag bij ons op: is de Fransche natie daardoor werkelijk vrijer en gelukkiger geworden? Wanneer teruggang in zedelijke beschaving, langdurige stilstand in handel en nijverheid, toenemende vergrooting van de staatsschuld, dagelijks uitbrekende onlusten en hernieuwde burger-oorlogen, het vermeerderen van staatkundige volkspartijen en het toenemen van de algemeene ontevredenheid de uitwendige teekenen van toegenomen vrijheid en volksgeluk zijn; dan, ja dan geniet de fransche natie de eerste weldaad der nieuwe staatkunde. Beziën wij nu deze daadzaak van eenen anderen kant, name-

lijk, in betrekking tot het staten-stelsel van ons werelddeel, dan vragen wij, of de erkenning der nieuwe orde van zaken in Frankrijk meerder waarborgen voor de erkende onafhankelijke regten van de overige staten oplevert, – iets, hetgeen toch voor de algemeene rust eene eerste en gebiedende noodzakelijkheid is – ? Het antwoord op deze vraag volgt als van zelve uit onze verdere beschouwing.

De staatkunde, welke, in het jaar 1815, uit de bevrijding van het Fransche despotismus was voortgesproten, die door geheel Europa, behalve door Frankrijk, werd toegejuicht, en waartoe Engeland den eersten grondslag had gelegd, beloofde, uithoofde van de eensgezindheid der deelnemende partijen, een langdurig bestaan, wederkeerige erkenning en bescherming van verkregene regten, en daardoor ook eene rustvolle toekomst. Dit alles is door de staatkunde, die in 1830 de bovenhand kreeg, vernietigd! En zoude men het kunnen gelooven, wanneer eene onbetwistbare waarheid, door daadzaken gestaafd, het niet had bewezen, dat juist datzelfde Frankrijk, waartegen geheel Europa, in 1815, het harnas had aangetrokken, in drie dagen tijds, het kolossale werk van 1813, 1814 en 1815 vernietigde, en dat nog wel geholpen door een gouvernement, dat twintig jaren lang stroomen bloeds had doen vlieten en millioenen schats had verspild, om het eerstgemeld werk te helpen stichten?

In 1815 verklaarde Engeland en, met hetzelve, de overige mogendheden, dat de zamenstelling van het koningrijk der Nederlanden, de heerlijkste uitkomst van de bevredigende staatkunde van het Weener-congres was. — En in de zitting van het lagerhuis, van den 10den mei van dit jaar, noemde lord *J. Russell*, de oprigting van het koninkrijk Belgie, een *meesterstuk* der d i p l o m a t i e, en, wat meer zegt, twee derde gedeelte der vergadering waren het met den *honorabelen* spreker op dat punt eens! Bij diezelfde gelegenheid gaf de solliciteur-generaal een merkwaardig antwoord, op het gezegde van sir *Vyvian*, dát de uitdrukking van lord *J. Russell* zeer weinig belangstelling voor Holland, als Engelands oudsten bondgenoot, te kennen gaf. Dit antwoord luidde in substantie als volgt: » Dat, indien Holland vroeger steeds groote belangstelling aan Engeland » had ingeboezemd, Hollands gedrag toen ook geheel anders was. » Toen verdedigde het de vrijheid tegen de dwingelandij, thans » zocht het zijn steun in de regeringen, die het beginsel der le» gitimiteit, in den zin van het Heilig verbond, voorstonden, » welk verbond alle vrijzinnige instellingen van de aarde trachtte » te verbannen!" – Ook deze zinsnede werd door het twee derde gedeelte van bovengenoemde vergadering toegejuicht! – En waarin bestond dan het gedrag van Holland, waartegen Engeland in den laatsten tijd zoo veel had in te brengen? Was het zich-zelven door alle omstandigheden niet gelijk gebleven, en heeft het niet ten allen tijde, ten opzigte van deszelfs buitenlandsche betrekkingen, zich aan ééne en dezelfde staatkunde gehouden? Wij kunnen goedschiks het antwoord op deze vraag schuldig blijven, dewijl daadzaken hier overtuigend genoeg spreken.

Wat overigens nu het zoo even genoemde tweede voortbrengsel der nieuwere staatkunde, het onzijdig Koningrijk Belgie, betreft, wij zouden, in zekeren zin, dit feit, met lord *Russell*, als een meesterstuk der *diplomatie* kunnen beschouwen, als zijn lordschap met ons zoude willen toestemmen, dat dit werk den meester, dit voortbrengsel de bron naar waarheid kenschetst: d. i. als fakkels van tweedragt en burgeroorlog, en alzoo als een *wangedrocht van staatkunde*.

En heeft dit meesterstuk der hedendaagsche diplomatie het Belgisch volk dan vrijer en gelukkiger gemaakt? Wee de natie, die zich, wat het volksgeluk betreft, met het Belgisch volk zoude moeten gelijk stellen! en wat de meerdere waarborgen aangaat, die dat nieuwe Koningrijk, voor de algemeene rust van Europa, aanbiedt, deze zijn louter fictien, uit het brein van eenige heerschzuchtige demagogen gesproten. De op het Weener congres gevolgde staatkunde had aan Europa eenen vijftienjarigen vrede geschonken, gedurende welken tijd de materiele welvaart der volken, en de grondwettige volksvrijheden trapsgewijze toenamen, en waarbij alles eenen rustvollen voortgang beloofde, indien men zich aan de staatkundige begrippen van dien tijd had gehouden. Daar tegen over bestaat het zoogenaamd onzijdig koningrijk Belgie slechts drie jaren, en gedurende al dien tijd werd deszelfs bestaan, niet alleen met ondergang bedreigd, maar deed datzelfde bestaan of niet bestaan geheel Europa op deszelfs grondvesten schudden. In plaats van eenen waarborg op te leveren tegen de nieuw gevoedde heerschzuchtige oogmerken van Frankrijk, heeft er de Fransche invloed reeds zoozeer de bovenhand verkregen, dat het koningrijk Belgie, in den toestand waarin het zich nu bevindt, als eene sterke voorhoede, ten behoeve der blijkbare ontwerpen van Frankrijk, kan beschouwd worden. Herinneren moet men zich hierbij, dat het Frankrijk van vroegere dagen ook met Belgie *deszelfs veroveringen in Europa begon*. Voorwaar, een heerlijk meesterstuk der tegenwoordige staatkunde, dat door alle de groote mogendheden is erkend!

De inlijving van het onafhankelijk koningrijk Polen in het Russische rijk, hoewel niet onmiddelijk een voortbrengsel van de nieuwe Europesche staatkunde zijnde, kan als een uitvloeisel van dezelve evenwel beschouwd worden. En vraagt het de Poolsche natie af, of het haar niet duizende malen berouwt, het oor te hebben geleend aan eenige fransche volksmenners!

Dezelfde staatkunde, heeft den burgeroorlog in Italie doen uitbreken, en hetzelve onderworpen aan alle de onheilen eener dubbel voortdurende interventie, die kunsten en wetenschappen, handel en nijverheid in dit schoon gedeelte van ons werelddeel tot stilstand hebben gebragt, zoo niet hebben doen teruggaan.

Doen wij van daar een stap verder naar de wieg en bakermat van zoovele kunstenaars, redenaars en waren heldenmoed, naar het nieuw koningrijk Griekenland, in het Paleis van den tweeden protocollen-koning *Otho I*. Wanneer de nieuwere staatkunde iets goeds zoude kunnen voortbrengen, wij zouden het dáár zoeken, doch ook dat werk draagt het kenmerk van den meester, voert met zich de kwalen, die het van deszelfs oorsprong ontving: den *burgeroorlog met al deszelfs gevolgen!*

Vinden wij in Portugal, en thans in Spanje betere uitkomsten dezer heerschende staatkunde? Met afkeer wenden wij onze blikken van dat werkzame tooneel van list, van boosheid en laag bedrog, – dat zijne verderfelijkse eigenschappen nog verder zoekt te ontwikkelen, en waarop wij waarschijnelijk nieuwe soortgelijke meesterstukken, als hierboven aangehaald zijn, zullen zien daarstellen, – om voor een oogenblik stil te blijven staan, bij de werkplaats van *zooveel* onheils, van *zooveel* dreigend gevaar, bij Engeland, den zoogenaamden ouden en trouwen bondgenoot van alle volken, die wee en ach roepen, wanneer Engeland hun dien titel geeft. Ook daar zijn de nieuwe begrippen werkzaam aan de slooping van het gebouw, waaraan de Engelsche natie hare magt en grootheid te danken heeft. De vreedzame betrekking tusschen het volk en de regering heeft ook bij haar opgehouden te bestaan, om plaats te maken voor tweedragt, burgeroorlog en ondermijning van het wederkeerig vertrouwen, die hoofdbron van eenheid en kracht, van het openbaar crediet en van den invloed in de buitenlandsche staatkunde. Waar wij onze oogen wenden, overal vinden wij, waar de nieuwe Europeesche staatkunde gewerkt heeft, of haar invloed werkzaam is, sporen van regeringloosheid en burgeroorlog. Wanneer dus deze staatkunde nog langen tijd haren invloed zoude moeten blijven uitoefenen, dan kan men vooraf berekenen, welke toekomst Europa verbeidt.

Noord-Nederland alleen, met deszelfs koning aan het hoofd, heeft aan dien tuimelgeest weêrstand geboden, heeft de verwoestende leerstelsels van het staatkundige liberalismus van zich afgestooten; en wanneer wij uit het bovenstaande eene leering zouden moeten opmaken, dan zoude het deze zijn: dat het oppermagtig geweld eene tijdelijke onderwerping aan de gevolgen dier heerschende leerstelsels gedoogde, doch dat de dierbaarste belangen van ons volksbestaan gebiedend vorderen, dat wij, ons onderwerpende, nimmer toetreden tot die begippen, die een poel van jammeren voor zoovele volken hebben opgeleverd; en dan voorzeker zullen wij ons in lateren tijd nog over onze standvastigheid en onze ontelbare opofferingen kunnen verheugen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

RUSLAND. — De Tooneelspelers van *Moscou* hebben eene groote mis doen zingen tot dankzegging van 's keizers onlangs gemaakte verordeningen omtrent de pensioenen van Tooneelspelers [zie ons No. van 10 en 11 Nov.]. Zij zijn voornemens een standbeeld des keizers in den schouwburg op te rigten.

ITALIË. — Er is te *Napels* slechts een staatkundig dagblad: *het Dagblad der beide Siciliën*. Overigens telt men er slechts 12 periodieke geschriften. Een van dezelve is voor reizenden bestemd en heet: *Reis om de wereld in een armstoel*. Een ander, 't welk zich alleen met Letterkunde bezig houdt, is getiteld: *Omnibus et omnium*.

FRANKRIJK. — Het nieuwe melodrama van VICTOR HUGO, *Maria Tudor*, *melodrama in drie dagen en in vier afdeelingen* vindt bij de lieden van eenigen smaak geen den minsten bijval, en wordt beschouwd als het minste van al de voortbrengsels diens schrijvers. Het onderwerp is *Maria de Bloedige* (the bloody Mary) uit de Engelsche geschiedenis, en is een waardig tegenhanger van *Lucrecia Borgia* en de Markiezin *de Brinvilliers* van denzelfden schrijver. Om de historische waarheid heeft hij zich weinig bekreund, en de stijl is beneden de kritiek. Reeds is er eene parodie van het stuk gereed, onder den titel van *Maria Butor*, *mimodrama in drie nachten*. — De Heeren CHARLES en MULET hebben een brevet van uitvinding erlangd voor een werktuig, door hen genoemd *bateau-rabot*, bestemd om zeehavens en rivieren, welke met modder, zandbanken en platen bezet zijn, uit te diepen. Men heeft dezer dagen met dit werktuig te *Bordeaux* op eene modderplaat eene proef genomen in tegenwoordigheid van den Prefect. In weerwil dat de onderste lagen modder zeer digt in een gepakt waren, heeft men in den tijd van 75 uren, meer dan 500 kubiek-meters uitgediept, en door de plaat heen een vaarwater daargesteld, waarvan ook bij laag water, ligte vaartuigen gebruik kunnen maken. — De Heer BRA, van *Douai*, heeft een borstbeeld voltooid van den generaal BALLESTEROS, en eene met zeer veel smaak bewerkte marmeren urn, waarin het hart en de hersenen van CASIMIR PERRIER moeten bewaard worden. Dezelfde kunstenaar is nog befast met de vervaardiging van een gedenkteeken voor het graf van BENJAMIN CONSTANT. — De Koninklijke Bibliotheek te *Parijs* bezat op 't begin van dit jaar 1,985,000 werken, waaronder de Manuscripten en boeken met prentwerken; terwijl men berekent, dat op 't einde van 't jaar zij er 2,000,000 zal bezitten, alzoo men rekent, dat zij jaarlijks met 20,000 werken verrijkt wordt.

ENGELAND. — Den 29 September is in het graafschap *Devon* in de baai van *Charmouth* een groot versteend kruipend gedierte uitgegraven, behoorende tot het geslacht *Ichthyosaurus* en tot de species van den *Alligator* en hagedis. Het is ongeveer 6 voeten lang, en men heeft het alleen bij eene zeer lage ebbe kunnen bereiken, waardoor het zich ook verklaren laat, dat gedurende een zoo langen tijd dit versteende voorwerp niet ontdekt is geworden. — Kapitein Ross heeft aan eene der door hem ontdekte meeren in de Noord-poollanden den naam gegeven van onze dichteres LANDON. — In de afgeloopene week heeft men te *Leith*, in *Schotland*, bij de ontlossing van de lading van 't schip *de Mary*, kapitein LICHU, komende van *Petersburg*, bevonden, dat tusschen de Vlasbalen de kat van 't schip gesmoord was, zoodat zij geheel plat scheen. Het dier een oogenblik daarna gelegen hebbende, begon allengskens te zwellen, tot haren gewonen vorm terug te keeren, teeken van leven te geven, zoodat het

eindelijk begon te loopen en in goeden toestand verkeerde; de *Mary* heeft 28 dagen reis gehad, en gedurende dien tijd moet de kat zonder voedsel geweest zijn.

SPANJE. — Bij gelegenheid der plegtige uitroeping van de jeugdige Vorstin, dochter van Koning FERDINAND VII, tot Koningin van *Spanje*, onder den naam van ISABELLA *de Tweede*, op den 24 October ll., zijn er, te *Madrid* onder het volk vierderlei soorten van gouden en zilveren penningen gestrooid, welke een en denzelfden stempel dragen, doch van verschillende grootte zijn. Op de voorzijde ziet men het Koninklijk wapen met den naam en de titels der jeugdige Koningin; op de keerzijde leest men: *Acclamatio augusta 24 October 1833;* dat is: Koninklijke uitroeping op den 24 October 1833. (Naar men verneemt, bezit het Koninklijk kabinet van Penningen te *'s Hage* reeds een exemplaar van ieder dier strooipenningen.)

AMERIKA. — Berigten van *Philadelphia* melden, dat Kapitein UNDERWOOD van de Amerikaansche brik *Bolivar*, op zijne reis naar de *Sandwich Eilanden* in de Stille Zuidzee, een klein Eiland ontdekt heeft, en wel op 14°46' Noorder-breedte en 169°18' Wester-lengte van *Greenwich*. Het land ligt in de strekking van N. W. en O. Z. O. met een rif omtrent 10 Eng. mijlen van het westelijk uiteinde lang; het land is op 4 mijlen afstand van 't dek zigtbaar, en aan hetzelve is de naam van *Tarnhams Eiland* gegeven.

NEDERLANDEN. — In een Oostenrijksch Tooneelblad leest men het volgende: » De Muzijk-directeur STOLL, van *Weenen* geboortig, die ons Oostenrijkers buitenslands veel eer aandoet, en zich onlangs met zijne vrouw te » *Londen* bij het Hoogduitsche tooneel bevond en ongemeen veel bijval » genoot, terwijl zijne vrouw in Engelsche en Hollandsche (?) Bladen als » eene zeer voortreffelijke zangster wordt geprezen, is thans te *Amsterdam.* » De opera is aldaar in volle werking en Madame STOLL behaagt er on- » gemeen. Onlangs werd er de *Euryanthe* van WEBER voor de eerste » maal opgevoerd, en Madame STOLL zong de partij van *Eglantine*, wel- » ke zij ook reeds te *Londen* met het allergunstigste gevolg vervuld » heeft. Zij zijn beiden terstond voor het eerste concert in *Amsterdam* » voor den geheelen winter aangenomen, gelijk mede voor alle concerten » naar de rij af (?) in den *Haag*, *Rotterdam* en *Utrecht*. De Muzijk » geniet thans in *Holland* eene buitengewone belangstelling en het Zanger- » paar wordt er met eer, toejuiching en geldelijk voordeel overladen." — Te *'s Gravenhage* zal weldra op het Fransche tooneel worden opgevoerd: *Gustaaf III of het gemaskerd bal*, waarvan de muzijk van AUBER is. De Heer NOURRIT heeft, gedurende zijn verblijf in de residentie, de vertooning van dit stuk voorbereid. Deze opera is dezer dagen, (maar met eenige veranderingen) ook te *Londen* voor het eerst ten tooneele gevoerd met groote pracht van kleeding en tooneel-toestel. In het stuk zelven hebben de geschiedkundigen veel aan te merken gevonden, maar de muzijk wordt algemeen geprezen, en in *Engeland* hebben vooral twee koren in het eerste Bedrijf eene algemeene toejuiching gevonden.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 19den November.*

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers $4\frac{1}{2}$ ure.	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers $4\frac{1}{2}$ ure.
Werkel. schuld $2\frac{1}{2}$	49	$49\frac{1}{8}$	$49\frac{1}{16}$	Cert. dito $18\frac{31}{33}$. 5	$91\frac{3}{4}$	$91\frac{7}{8}$	$91\frac{3}{4}$ a $\frac{7}{8}$
Dito dito 5	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{3}{8}$	$93\frac{3}{8}$	Obl. te London. 5			
Uitgestelde dito...				Certif. te Hamb. 5			
Kansbill. dito.....	$21\frac{15}{16}$	22		Inschrijv. Assig. 6	$65\frac{1}{8}$		
Amort. Syndic... $4\frac{1}{2}$	$87\frac{1}{8}$	$87\frac{3}{8}$	$87\frac{1}{4}$	Certificat. dito.. 6	$64\frac{7}{8}$		
Dito dito.. $3\frac{1}{2}$	70		$70\frac{1}{8}$	POLEN.			
Schatkistbiljett.. 6	102			Aand. Loot. fl. 300.	108		
Oorlogslasten... 5	$100\frac{3}{8}$			PRUISSEN.			
Leening 1831... 6	$102\frac{1}{2}$			Dito dito R. 50...	$90\frac{1}{4}$	$90\frac{1}{2}$	
Handel-Maats... $4\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$			OOSTENRIJK.			
FRANKRIJK.				Dito dito *f* 100..			
Inschr. Grooth. 3	$74\frac{3}{4}$	75	$74\frac{7}{8}$	Dito dito *n* 250. 4			
ENGELAND.				Metalliek 5	92		
Dito per 12 Aug. 3				Dito Lond. gen. 5			
SPANJE.				Dito .... $2\frac{1}{2}$			
Certificat. Amst. 5	$55\frac{3}{4}$	56	$55\frac{13}{16}$	Oblig. *Goll & C.* 5	95		
Dito *f* 1000.... 3	$36\frac{1}{4}$	$36\frac{1}{2}$	$36\frac{3}{8}$	Dito......... 4			
Uitges. 3pc. Sch. 5				Cert. Stadsb. dit. $2\frac{1}{2}$			
Cort. Bons Lond. 5	18	$18\frac{1}{8}$	$18\frac{1}{16}$	Ween. Bankact. 3			
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certificat. *L & B* 5				Leening te Lond. 3			
Dito *Falc. & C.* 5				BRAZILIEN.			
Leen. Lond. *R.* . 5				Dito *Rotschild.* 5	$65\frac{7}{8}$	66	
RUSLAND.				GRIEKSCHE.			
Obl. *Hope* $\frac{1798}{1815}$. 5	$100\frac{5}{8}$			Dito te London. 5			
Dito dito $18\frac{28}{29}$. 5	$100\frac{3}{4}$						

*** Een ONDERWIJZER van den Roomsch-Katholijken Godsdienst, die den *tweeden* rang bezit voor het Nederduitsch en Fransch, en laatst verscheidene jaren Hoofd-Directeur was van eene Latijnsche Kostschool in eene der Zuidelijke Provinciën, zag zich gaarne geplaatst als KOSTSCHOOLHOUDER in *Gelderland* of *Noord-Braband*. Hij onderwijst de Nederduitsche-, Fransche-, Hoogduitsche-, Engelsche-, Latijnsche- en Grieksche talen, en hij meent gegrond te mogen hopen, van spoedig eene Kostschool tot eenigen bloei te kunnen brengen, indien hem tot het oprigten derzelve door eenig Gemeente-Bestuur de behulpzame hand werd geboden. Men adressere zich met *franko*-brieven aan het Bureau dezer Courant, onder de letter S.

*** Bij G. JANSEN, openbaar Onderwijzer in het zeer aanzienlijke dorp *Boxmeer*, provincie *Noord-Braband*, wordt verlangd, een ongehuwd ONDERMEESTER van de R. C. Godsdienst, die, met eenigen rang, het Fransch grondig kan onderwijzen en spreken. Behalve kost, inwoning, bewasschen en stoppen, is het salaris bepaald op *f* 225 's jaars. Het zal den Aspirant nog al eenig voordeel kunnen aanbrengen, zoo hij tevens het Hoogduitsch magtig is. Ten gemakke vervoege men zich vóór het einde van November bij den Boekhandelaar J. J. ARKESTEIJN, te *'s Bosch*, in *persoon* of met *vrachtvrije* brieven, onder lett. J.

Op voordeelige voorwaarden UIT DE HAND TE KOOP:

Met of zonder de BOERDERIJ en daartoe behoorende LANDERIJEN; het zoo gunstig bekend, ten aanzien van deszelfs *fraaije* en *ruime* HUIZING, STALLEN, BOERENWONING, LANDERIJEN, TUINEN, VIJVER en OPBRENGST, het Landgoed *YPELAAR*, liggende in een allergezondste luchtstreek in de nabijheid van *Breda*.

Behalve dat het HEERENHUIS, 't welk rondom een uitzigt over eigene Gronden, Vijvers en Bosch heeft, alle mogelijke vereischten voor eene groote en aanzienlijke Familie bezit, is het ook inzonderheid geschikt voor een *Semanarium*, *Kostschool*, *Instituut* enz., waartoe de prijs billijk bevonden zal worden.

Iemand onderrigting begeerende, vervoege zich bij den eigenaar en bewoonder, den Heer W. VAN HOUTEN.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE GOEDKEURING.

Het Gezelschap Operisten van *Amsterdam*, onder Directie van *J. H. DESSAUR*, zal het genoegen hebben te vertoonen: Op Vrijdag den 22. November 1833. *DON JUAN* oder DER STEINERNE GAST, groote vermaarde Opera, in *vier* bedrijven, naar het Italiaansch, muzijk van *W. Mozart*.

Aanvang precies ten *half zeven* ure, einde ten *tien* ure.

Er zullen bij deze voorstelling geen vrijbilletten gangbaar zijn.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Zaturdag den 23. November, des morgens ten 8 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten voornd., { W. SMITH & COMP. EN P. A. VAN ES.

*** *BIJDRAGEN* TOT HET GIETWEZEN IN 's RIJKS IJZER-GESCHUT-GIETERIJ TE LUIK, houdende verscheidene waarnemingen, betrekkelijk het springen der Vuurmonden in het algemeen, en de daarop gegronde verbeteringen in de gedaante der IJzeren Kanonnen, benevens derzelver verbeterde Vormings- en Gietingswijze, zoodals ook, ten opzigte van die der Projectilen, enz., welke ten deele in de Geschut-gieterij te *Luik* en in de IJzer-gieterij bij *Delft* zijn ingevoerd, en in de toekomst in de Noordelijke Nederlandsche provinciën, met nut zouden ingevoerd kunnen worden, door den Generaal-Majoor der Artillerie U. HUGUENIN, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz. De inteekening op dit Werk staat tot den 30sten November aanstaande open bij de Uitgevers (DE ERVEN DOORMAN, Militaire-Boekhandelaars te *'s Gravenhage*) en bij eenige andere Boekhandelaren in het Rijk, bij wien het Prospectus *gratis* te bekomen is.

*** Door G. T. N. SURINGAR, te *Leeuwarden*, zal worden gedrukt en uitgegeven:

Een geheel nieuwe *derde druk* van het Werk, getiteld: SALOMO door J. H. VAN DER PALM, Hoogleeraar te *Leyden*.

De *tweede druk* van dit werk bestaat uit *zeven* deelen. Ofschoon deze op zich-zelven *een volkomen gesloten geheel* uitmaken, is het des Hoogleeraars voornemen, ook het overige gedeelte der *Spreuken Salomo's* te behandelen. De Uitgever hoopt dus dezen *nieuwen druk* met een *achtste* deel te vermeerderen, eene aanwinst, voorzeker, die allezins belangrijk gerekend mag worden.

Berigt en Voorwaarden van Inteekening zijn bij den Uitgever, en verder in alle Boekwinkels *gratis* te bekomen.

*** Bij R. J. SCHIERBEEK, te *Groningen*, is gedrukt en alom te bekomen:

L. HÜFFELL, het Protestantsch Leeraar-ambt in deszelfs ganschen omvang; een Handboek der Praktische Godgeleerdheid. Vertaald en omgewerkt door I. BUSCH KEISER, 1ste deel, 1ste stuk, *f* 2,40. Met nog 2 stukken zal dit hoogst belangrijk werk kompleet zijn. — R. G. RIJKENS, de Vrolijke Onderwijzer onder zijne Kinderen. Een Leesboek ter vorming van Verstand en Hart. Met plaatjes, 15 cent. — R. G. RIJKENS, de Vrolijke Schooljeugd, een Boekje voor aankomende Lezers, met plaatjes, 15 cent. — J. F. BEINS, Meesterlessen, een Leesboek voor Kinderen. Derde en verbeterde druk, 12½ cent. — J. KUIJPERS, Hz., de Zelfwerkende Leerling, of Tijdwinst in Verloren Oogenblikken. 3de druk, 1ste stukje, 25 cent. — J. KUIJPERS, Hz., *Ferdinand*, of de Broeder van *Willem*. Een Leesboek voor Kinderen, 4de druk. — A. NUMAN, Handboek der Genees- en Verloskunde van het Vee, 3de druk, *f* 2,50.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.